

Using Principles of Good Governance by Educational Institution Administrators under the Jurisdiction of the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office

Kumpon Pinchai¹ and Prommin Srimuenwai²

Nakorn Ratchasima College, Thailand

¹Email: kumpon.pinchai@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-7145-6198>

²Corresponding email: porm0704.2503@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-9237-0522>

Received 13/03/2024

Revised 05/05/2024

Accepted 20/07/2024

Abstract

Background and Aims: Effective public and social management Also known as good governance, it is an important guideline for organizing society which consists of the public sector. Private business sector and the public sector. The goal is to strengthen and increase the country's immunity. This research aims to: 1. study and compare the level of opinions of personnel on the application of good governance principles in the management of educational institutions by administrators under the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office. Classified by educational level Position and work experience. And 2. survey the guidelines for developing educational institution administration according to the principles of good governance of educational institution administrators under the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office.

Methodology: The research sample consisted of 229 educational institution personnel under the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office, which were obtained from stratified sampling. The research instrument consisted of a questionnaire with a 5-level rating scale, with an IOC value in the range of 0.80 – 1.00 and a reliability value of 0.91. Structured interviews were also conducted to collect data. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation, T-test, F-test and pairwise difference test using the Scheffé method.

Results: The research results are summarized as follows (1) Using the principles of good governance by educational institution administrators Under the jurisdiction of the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office. It was found that the overall level was at a high level. Especially the information technology management aspect is also at a high level. (2) Comparative analysis of the use of good governance principles by educational institution administrators under the jurisdiction of the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office

Classified by education level and work experience found that there was no difference. But when classified according to position and duty It was found that there was a statistically significant difference at the 0.05 level. (3) Guidelines for using the principles of good governance by educational institution administrators under the jurisdiction of the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office It was found that the executives had established management guidelines that were accepted by the personnel. Adhere to the principles of correctness and goodness. Administer educational institutions according to criteria that can be verified. Provide opportunities for personnel to participate in educational institution development planning. and focus on the benefits that students will receive. By managing limited resources to provide maximum benefit to students.

Conclusion: The research findings show that educational institution administrators under the Chaiphum Provincial Learning Promotion Office use good governance principles at a high level, particularly in information technology management. When comparing education level and work experience, no differences were found; however, significant differences emerged based on position and duty. Key guidelines for promoting good governance include establishing accepted management practices, maintaining integrity and transparency, involving personnel in planning, and prioritizing resource management to maximize student benefits.

Keywords: Principles of good governance; Educational institution administrators

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

กำพล ปินไชย และ พรหมินทร์ ศรีหมื่นไวย

วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การบริหารจัดการภาครัฐและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ หรือที่เรียกว่า ธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบสังคมซึ่งประกอบด้วยภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ทำงาน และ 2. สำรวจแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยบุคลากรสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 229 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 นอกจากนี้ ยังมีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลอีกด้วย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé method)

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยได้มีการสรุปดังนี้ (1) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศที่อยู่ในระดับสูงเช่นกัน (2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ พบว่าผู้บริหารมีการกำหนดแนวทางบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากร ยึดมั่นในหลักความถูกต้องและดีงาม บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่สามารถตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และมุ่งเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

สรุปผล: ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิใช้หลักธรรมาภิบาลในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแล้ว ไม่พบความแตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างที่สำคัญในแง่ของตำแหน่งหน้าที่ แนวทางสำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาล ได้แก่ การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่เป็นที่ยอมรับ

การรักษาความซื่อสัตย์สุจริตและความโปร่งใส การให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล; ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้ตั้งเป้าหมายหลักในการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ โดยแบ่งออกเป็นทักษะด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม นอกจากนี้ ยังมีการเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ไปสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น แผนยังให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต และมุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านรายได้ พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ โดยมีการสนับสนุนกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจ่ายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ สถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งบ่มเพาะเยาวชนไทย ควรเป็นสถานที่ที่ปลูกฝังการปกครองที่เป็นธรรม เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสงบสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี รวมถึงพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการสากลที่ประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยใช้เป็นแนวทางในการบริหารประเทศ โดยได้รับการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ระบุว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อผลักดันไปสู่เป้าหมาย” นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังถูกบรรจุในส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการภาครัฐและการป้องกันการทุจริต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลอย่างมาก ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีพันธกิจในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ เพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่ม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ว่า “คนไทยได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21” การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบสังคมทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ เพื่อให้ประเทศดำรงอยู่ได้ โดยสามารถบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขภาวะวิกฤติและอันตรายที่

อาจเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ สังคมยังสามารถรับรู้ถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือ ซึ่ง เป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2562)

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้คนไทยได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเน้นความเสมอภาคและความสามารถในการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสม การบริหารจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดหาทรัพยากรทางวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ศูนย์นี้มุ่งเน้นการทำงานด้วยความ รับผิดชอบ มีอิสระในการดำเนินงาน และมีการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบการศึกษา รวมถึงการ ประเมินและตรวจสอบอย่างโปร่งใส เพื่อให้การบริหารการศึกษามีความยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้

ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิจึงมุ่งหวังให้การบริหารการศึกษาเป็นไปตามหลักธรร มาภิบาล เพื่อพัฒนาให้การดำเนินงานมีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจใน การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดย จะพิจารณาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล และแนวทางการพัฒนาการ บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด ชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ใน การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

การทบทวนวรรณกรรม

กัลยาณี สีสารักษ์ (2563) ได้ทำการศึกษา หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาระเบียบกฎเกณฑ์ พัฒนานตนเองเพื่อปฏิบัติได้ถูกต้อง สร้างระเบียบกฎเกณฑ์ ให้เข้มแข็ง มีพรหมวิหารธรรม ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดประชุมชี้แจงให้ครูและ บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามภารกิจ สร้างบรรยากาศในการทำงานแบบมีส่วนร่วมให้ เกิดขึ้น ใจกว้างรับฟังและรู้จักเลือกความเห็นที่ดี จัดให้มีผู้รับฟังความคิดเห็น เข้าใจและเข้าถึงครูและบุคลากร ทุกคน กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน สร้างระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน มีการวิเคราะห์และประเมินผล ความประหยัดและความคุ้มค่า นำวิธีการเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564) ได้ทำการศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ โดยภาพรวม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ข้าราชการครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน โดย ภาพรวม และรายด้านแต่ละคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมี ส่วนร่วมด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ไม่แตกต่างกัน 3.แนวทางการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อำนาจเจริญ ควรมีการสั่งการต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเลือกพิจารณาจากความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็น หลัก หลักความโปร่งใส ควรชี้แจงให้กับ บุคลากรทุกคนทราบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบ ควรมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับและความถนัด หลักการมี ส่วนร่วม ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมของสถานศึกษาและหลักความคุ้มค่าควรมีการใช้ งบประมาณในการจัดการศึกษาให้เป็นตาม วัตถุประสงค์

ธวัชชัย โพธิ์ศรี (2566) ได้ทำการศึกษา การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการตามหลัก ธรร มาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนจำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารควรปฏิบัติตามกฎหมาย ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้ทุกคนส่วนร่วมในการบริหารงาน ยอมรับข้อคิดเห็นทุกฝ่าย ช่วยกันตัดสินใจ คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2559) ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักความมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า ซึ่งสามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม

ประกอบด้วย

1) เพศชาย

2) เพศหญิง

2. ตำแหน่งหน้าที่ จำแนกเป็น 3

กลุ่ม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร

2) ครูผู้สอน

3) บุคลากรอื่น

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) ต่ำกว่า 10 ปี

2) 10-15 ปี

3) มากกว่า 15 ปี

ตัวแปรตาม

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ

1. หลักนิติธรรม

2. หลักคุณธรรม

3. หลักความโปร่งใส

4. หลักความมีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ

6. หลักความคุ้มค่า

แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรสถานศึกษาสังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 565 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสถานศึกษาสังกัดศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 229 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2559) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยการพัฒนาแบบสอบถามมาจากของ สุจินตรา ตรงประสิทธิ์ (2560)

3.1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความ

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00

3.1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.7 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

3.1.8 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นมีค่า 0.91

3.1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ

3.2.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.2.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม

3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 229 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และ ประสบการณ์ในการทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

5.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's methods)

5.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ จังหวัดชัยภูมิ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	157	68.56
สูงกว่าปริญญาตรี	72	31.44
2. ตำแหน่งหน้าที่		
ผู้บริหาร	6	2.62
ครู	192	83.84
บุคลากรอื่น	31	13.54
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	60	26.20
10 - 15 ปี	98	42.79
มากกว่า 15 ปี	71	31.00
รวม	229	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 68.56 และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 31.44 โดยในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 83.84 รองลงมาเป็นบุคลากรอื่น ๆ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 13.54 และเป็นผู้บริหาร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.62 ในด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ระหว่าง 10 ถึง 15 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 42.79 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมและรายด้าน

การใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	3.98	0.67	มาก	1
2. หลักคุณธรรม	3.96	0.66	มาก	2
3. หลักความโปร่งใส	3.96	0.70	มาก	3
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.77	0.56	มาก	4
5. หลักความรับผิดชอบ	3.69	0.55	มาก	5
6. หลักความคุ้มค่า	3.63	0.49	มาก	6
โดยรวม	3.83	0.61	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิอยู่ในระดับมากโดยรวม มี $\bar{x} = 3.83$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศมีระดับความสามารถสูงในทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.98$; S.D. = 0.67) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.96$; S.D. = 0.66) หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.96$; S.D. = 0.70) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.77$; S.D. = 0.56) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.69$; S.D. = 0.55) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.63$; S.D. = 0.49) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดยการจำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

การใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig.
	n=25		n=302			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.04	0.66	3.84	0.69	1.975*	0.050
2. หลักคุณธรรม	4.03	0.63	3.81	0.71	2.356*	0.019
3. หลักความโปร่งใส	4.00	0.66	3.88	0.78	1.268	0.206
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.61	0.53	4.12	0.48	-7.236*	0.000
5. หลักความรับผิดชอบ	3.72	0.54	3.62	0.57	1.259	0.210
6. หลักความคุ้มค่า	3.64	0.45	3.59	0.55	0.824	0.411
โดยรวม	3.84	0.48	3.81	0.39	0.510	0.611

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวมของผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ที่ 3.84 ซึ่งสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่มีค่าเฉลี่ย 3.81

ในส่วนของการใช้หลักธรรมาภิบาลโดยรวมตามระดับการศึกษา ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	6.334	2	3.167	7.355*	.001
	ภายในกลุ่ม	97.314	226	.431		

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
รวม		103.648	228			
หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	4.599	2	2.299	5.493*	.005
	ภายในกลุ่ม	94.597	226	.419		
	รวม	99.196	228			
หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	6.878	2	3.439	7.433*	.001
	ภายในกลุ่ม	104.568	226	.463		
	รวม	111.446	228			
หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	4.474	2	2.237	7.432*	.001
	ภายในกลุ่ม	68.018	226	.301		
	รวม	72.492	228			
หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	6.462	2	3.231	11.575*	.000
	ภายในกลุ่ม	63.088	226	.279		
	รวม	69.550	228			
หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.921	2	.460	1.962	.143
	ภายในกลุ่ม	53.047	226	.235		
	รวม	53.968	228			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.101	2	2.050	10.757*	.000
	ภายในกลุ่ม	43.080	226	.191		
	รวม	47.180	228			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.302	2	.651	1.438	.240
	ภายในกลุ่ม	102.346	226	.453		

แหล่งความแปรปรวน		SS	df	MS.	F	Sig.
รวม		103.648	228			
หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.489	2	.244	.560	.572
	ภายในกลุ่ม	98.707	226	.437		
	รวม	99.196	228			
หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	3.241	2	1.621	3.385*	.036
	ภายในกลุ่ม	108.205	226	.479		
	รวม	111.446	228			
หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.367	2	1.183	3.814*	.023
	ภายในกลุ่ม	70.125	226	.310		
	รวม	72.492	228			
หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.281	2	.140	.458	.633
	ภายในกลุ่ม	69.270	226	.307		
	รวม	69.550	228			
หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.192	2	.096	.404	.668
	ภายในกลุ่ม	53.775	226	.238		
	รวม	53.968	228			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.924	2	.462	2.256	.107
	ภายในกลุ่ม	46.257	226	.205		
	รวม	47.180	228			

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านหลักความโปร่งใสและด้านการมีส่วนร่วม

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากร โดยปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีใบประกอบวิชาชีพเพื่อให้เป็นเครื่องมืออาชีพ

3.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรยึดมั่นในหลักความถูกต้องและดีงาม รวมถึงการผดุงความเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพ และบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักความยุติธรรม

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรบริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และพร้อมให้มีการตรวจสอบได้ รวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าใจตรงกัน และจัดทำข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเผยแพร่สู่สาธารณชน

3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมุ่งเน้นที่ประโยชน์ของผู้เรียนมากกว่าประโยชน์ส่วนตน รับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และมีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรมีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่องแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าการบริหารงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักการมีส่วนร่วม, และหลักความรับผิดชอบ ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหลักความคุ้มค่า สาเหตุที่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารมีความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความถูกต้องในการดำเนินงานของภาครัฐอาจมาจากการที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาโดยวรวิทย์ บุญประคม (2565) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตนี้อยู่ในระดับมากในทุกข้อเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ในส่วนของรายด้าน พบว่าด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม และหลักการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่อาจทำให้การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ อาจเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาโดยพงษ์ธร สิงห์พันธ์

(2564) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและในรายด้านแต่ละด้าน เช่น หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ก็ไม่มีความแตกต่างกันเช่นกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในรายด้านพบว่ามีความแตกต่างในด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ ขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งอาจเกิดจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคคลในชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงความคิดเห็นและนำความคิดเห็นไปใช้ในการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจ เช่น การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การสื่อสารข้อมูลข่าวสาร และการประเมินผลงานของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาโดยธวัชชัย โพธิ์ศรี (2566) ที่ได้วิเคราะห์สภาพและแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน แต่ในรายด้านด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักการมีส่วนร่วมกลับมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการควบคุม กำกับดูแล และตรวจสอบได้ในด้านโครงสร้างการบริหารงาน พร้อมทั้งมีระบบงานที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามยังเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบไม่มากเท่าที่ควร และขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ชุมชนทราบอย่างเพียงพอ การศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี สีสารักษ์ (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยผู้บริหารได้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากร โดยยึดมั่นในหลักความถูกต้องและดีงาม พร้อมทั้งดำเนินการบริหารตามหลักเกณฑ์ที่สามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การบริหารสถานศึกษาที่ใช้หลักธรรมาภิบาลส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย ผู้บริหารจึงสร้างความตระหนักในการปฏิบัติงานตามระเบียบและเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวรวิทย์ บุญประคม (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยพบว่าแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารมีดังนี้ 1. ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ 2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี 3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรมีการสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณ 4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานด้านต่าง ๆ 5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรกำหนดขอบเขตงานและเป้าหมายงาน 6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรกำหนดลำดับความสำคัญในการใช้งบประมาณ แนวทางเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าได้มีส่วนร่วมในเสนอแนวทางในการบริหารวิชาการ

1.2 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีการรับผิดชอบต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.3 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรบริหารจัดการให้มีกระบวนการทำงานเหมาะสม ลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน โดยยึดคุณภาพของผลงานเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ

2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี สีสารักษ์. (2563). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 28. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 5(3), 53-67.
- ธวัชชัย โพธิ์ศรี. (2566). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ. *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 17(1), 118 -131.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2562). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 21(2), 12-21.
- วรวิทย์ บุญประคม. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 8(2), 15-
28.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2559). *หลักธรรมาภิบาลในการ
บริหารงาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สุจินตนา ตรงประสิทธิ์. (2560). *การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานี*. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities.
Education and Psychological Management, 30(3), 607-610.

